

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 16 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ
153(Ι)/2003 ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ
ΖΩΗΣ**

**ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΠΟΥ
ΕΜΠΙΠΤΕΙ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΟΥΚΛΙΩΝ**

**ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000 και ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
«ΕΚΒΟΛΕΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΕΖΟΥΣΑΣ, ΞΕΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΙΖΟΥ» CY400018 και ΕΙΔΙΚΗ
ΖΩΝΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ και ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ «ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΣΠΡΟ –
ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΡΩΜΙΟΥ» CY500005**

Αρ. Φακ. 02.15.004.039.001

02.15.004.047.001

Ιούλιος 2024

1 Εισαγωγή

Το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, μέσω της Διευθύντριας του Τμήματος Δημοσίων Έργων (ΤΔΕ) και ανοικτού διαγωνισμού (Αρ. Διαγωνισμού ΚΠΣ/35/2018/Υ(Α)), ανέθεσε την εκπόνηση της «Μελέτης για προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που εμπίπτει εντός των διοικητικών ορίων του Κοινοτικού Συμβουλίου Κουκλιών» στην κοινοπραξία ΔΙΟΝ.ΤΟΥΜΑΖΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ και ΡΟΓΚΑΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε..

Στις 12.10.2021 υποβλήθηκε η Έκθεση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), βάσει της οποίας *το κύριο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι ακτές τις περιοχής και χρήζουν προστασίας, αποτελεί η διάβρωση. Στη ΣΜΠΕ αναφέρεται επίσης ότι η διάβρωση προκαλείται κυρίως από την παγίδευση των ιζημάτων που τροφοδοτούσαν τα ποτάμια της περιοχής την παράκτια ζώνη, που πλέον καταλήγουν στα μεγάλα φράγματα που έχουν κατασκευαστεί.*

Η ΣΜΠΕ αξιολογήθηκε από την Επιτροπή Παρακολούθησης η οποία απέστειλε επιστολή ημερ.27/7/2022 στους μελετητές, όπως ετοιμάσουν Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ) ως ξεχωριστό κεφάλαιο της ΣΜΠΕ, όπου θα εξετάζονται οι επιπτώσεις του προτεινόμενου έργου στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

Η Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης επιπτώσεων στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής προτεινόμενης ανάπτυξης εκπονήθηκε από AP MARINE ENVIRONMENTAL CONSULTANCY LTD (Μάιος 2023), συμπληρωματικά της οποίας κοινοποιήθηκαν από το ΤΔΕ στο Τμήμα Περιβάλλοντος στις 10/11/2023. Η ΜΕΟΑ επιπτώσεων που αφορά το παράκτιο μέτωπο της Κοινότητας Κουκλιών, Επαρχίας Πάφου, εντός ΖΕΠ «ΕΚΒΟΛΕΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΕΖΟΥΣΑΣ, ΞΕΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΙΖΟΥ» CY4000018 και ΕΖΔ και ΖΕΠ «ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΣΠΡΟ – ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΡΩΜΙΟΥ» CY5000005, εκπονήθηκε από ATLANTIS Περιβάλλον και Καινοτομία ΛΤΔ (Μάρτιος 2023).

2 Περιοχή Μελέτης και περιγραφή διάταξης των έργων

Το Προτεινόμενο Έργο αφορά τα Έργα Προστασίας και Βελτίωσης του Παραλιακού Μετώπου στα νοτιοανατολικά παράλια της Κύπρου, που εμπίπτουν εντός των ορίων του Κοινοτικού Συμβουλίου Κουκλιών, Επαρχίας Πάφου. Στη ΣΜΠΕ εξετάστηκαν παρεμβάσεις με τύπους θαλάσσιων έργων και, η περιοχή μελέτης (Χάρτης 1) χωρίστηκε σε 4 υποπεριοχές (Χάρτης 2).

Η περιοχή μελέτης ολόκληρου του έργου έχει μήκος περίπου 7 km. Οριοθετείται εντός των ορίων του Κοινοτικού Συμβουλίου Κουκλιών, με το δυτικό όριο να βρίσκεται ανατολικά του ακρωτηρίου Ζέφυρος, και με το ανατολικό όριο στα σύνορα της δασικής έκτασης Ραντί (ανατολικά της Πέτρας του Ρωμιού). Μέρος του Δικτύου Natura 2000 αποτελούν το δυτικό παραλιακό μέτωπο της περιοχής μελέτης ΖΕΠ «ΕΚΒΟΛΕΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΕΖΟΥΣΑΣ, ΞΕΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΙΖΟΥ» CY4000018. Επιπλέον στο Δίκτυο ανήκει και μέρος του ανατολικού παραλιακού μετώπου της ΕΖΔ και ΖΕΠ «ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΣΠΡΟ – ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΡΩΜΙΟΥ» CY5000005 (Χάρτης 3).

Χάρτης 1: Περιοχή μελέτης προτεινόμενου έργου εντός των διοικητικών ορίων Κουκλιών

Χάρτης 2: Οι τέσσερις υποπεριοχές μελέτης όπως εξετάστηκαν στα πλαίσια της ΣΜΠΕ

Χάρτης 3: όρια της ευρύτερης περιοχής μελέτης συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που αποτελούν περιοχές του Δικτύου Natura 2000

Υποπεριοχή 1: Καλύπτει το παραλιακό μέτωπο από το δυτικό όριο της περιοχής μελέτης (Μονάδα Αφαλάτωσης Ασπρόκρεμμου) μέχρι την προεξοχή που σχηματίζει η ακτή σε θέση του ιδιωτικού ιχθυοτροφείου στην Κοινότητα Κουκλιών. Το τμήμα αυτό της ακτής εμπίπτει εντός του Δικτύου Natura 2000 και συγκεκριμένα ΖΕΠ «ΕΚΒΟΛΕΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΕΖΟΥΣΑΣ, ΞΕΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΙΖΟΥ» CY4000018. Το μήκος της υποπεριοχής 1 είναι περίπου 2.5 km.

Με βάση τη ΣΜΠΕ και την προτεινόμενη ως βέλτιστη λύση, δεν προτείνεται οποιαδήποτε παρέμβαση ούτε στο χερσαίο αλλά ούτε και στο θαλάσσιο κομμάτι της Υποπεριοχής 1.

Υποπεριοχή 2: Καλύπτει το παραλιακό μέτωπο από το ιδιωτικό ιχθυοτροφείο στην Κοινότητα Κουκλιών μέχρι τη βραχώδη προεξοχή της ακτής στην περιοχή των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων «Aphrodite Hills».

Με βάση τη μελέτη, στην ακτή, ανατολικά του ιχθυοτροφείου, προτείνεται να γίνει αναπλήρωση της ακτογραμμής με άμμο σε μήκος ακτογραμμής περίπου 780 μ.. Επιπλέον, προτείνεται η κατασκευή διαδοχικών μικρών σταθεροποιητικών προβόλων στην περιοχή εφαρμογής της τεχνητής αναπλήρωσης της ακτής, ώστε το υλικό να παραμένει για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στην περιοχή. Επίσης προτείνεται θωράκιση της ακτογραμμής με φυσικούς ογκόλιθους στην περιοχή του ιχθυοτροφείου σε μήκος 330 μ.. Στις ανατολικότερες ακτές προτείνονται επτά (7) αποσπασμένοι κυματοθραύστες χαμηλής στέψης και οχτώ (8) πρόβολοι μικρού μήκους μέχρι το βάθος -1.5 με -2.0 μ.. Το μήκος της υποπεριοχής 2 είναι περίπου 2.3 km.

Υποπεριοχή 3: Καλύπτει το παραλιακό μέτωπο από τη βραχώδη προεξοχή της ακτής στην περιοχή των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων «Aphrodite Hills» μέχρι την προεξοχή τη

ακτής με θαλάσσιο γεωγραφικό όνομα «Καραβόπετρες», δυτικά της Πέτρας του Ρωμιού. Το μήκος της υποπεριοχής 3 είναι περίπου 1.5 km.

Προτείνεται η κατασκευή έξι (6) αποσπασμένων έξαλων κυματοθραυστών χαμηλής στέψης, μήκους 80 μ. έκαστος και με διάκενο περίπου 30 μ.. Προτεινόμενο βάθος κατασκευής -3.0 μ. και απόσταση από την ακτογραμμή μεγαλύτερη των 90 μ..

Υποπεριοχή 4: Καλύπτει τμήμα της ακτής από την παραλία που βρίσκεται δυτικά της Πέτρας του Ρωμιού μέχρι και το ανατολικό όριο της περιοχής μελέτης. Το μεγαλύτερο μέρος της υποπεριοχής 4 εμπίπτει εντός του Δικτύου Natura 2000 και συγκεκριμένα στην ΕΖΔ και ΖΕΠ «ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΣΠΡΟ – ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΡΩΜΙΟΥ» CY5000005. Το μήκος της υποπεριοχής 4 είναι περίπου 2.4 km.

Δεν προτείνεται οποιαδήποτε παρέμβαση ούτε στο χερσαίο αλλά ούτε και στο θαλάσσιο κομμάτι.

Η άμεση περιοχή μελέτης εμπίπτει εντός θαλάσσιας περιοχής. Η χερσαία περιοχή ανήκει κυρίως σε Ζώνες Προστασίας (Ζ1, Ζ4-ΠΦ, Ζ3, Ζ3-ΠΤ, Ζ2) καθώς και τουριστικές (Τ4, Τ3, Τ5), γεωργικές (Γ3) και οικιστικές (Π1, Π3, Η1, Η2, Η3, Η4, Η5).

3 Οικότοποι και είδη χαρακτηρισμού των περιοχών του Δικτύου Natura 2000

ΕΖΔ και ΖΕΠ «ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΣΠΡΟ – ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΡΩΜΙΟΥ» CY5000005

Το Ακρωτήριο Άσπρο - Πέτρα του Ρωμιού βρίσκεται στη νοτιοδυτική ακτή της Κύπρου, στα όρια της Επαρχίας Λεμεσού και στην Επαρχία Πάφου. Το χερσαίο τμήμα της περιοχής είναι 381,7 ha (15,43%). Το υψηλότερο σημείο είναι περίπου 250 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας και το χαμηλότερο τμήμα η ακτογραμμή, που εκτείνεται σε όλο το μήκος της περιοχής. Κατά μήκος της ακτής υπάρχουν αμμώδεις παραλίες και απότομοι, χωρίς βλάστηση, βράχοι που εκτείνονται στο 70 % περίπου της ακτογραμμής. Το θαλάσσιο τμήμα έχει έκταση 2.091,5 εκτάρια (84,57%). Το θαλάσσιο τμήμα περιλαμβάνει διάσπαρτα αλλά εκτεταμένα βραχώδη τμήματα με κάποια ανάπτυξη *Cystoseira* και *Padina* (τύπος οικοτόπου 1170). Η χερσαία βλάστηση είναι χαρακτηριστική των ακτών της Μεσογείου, με μακί και χαμηλά παράκτια γαρίγγια. Η φυσιογνωμία διαμορφώνεται σε μεγάλο βαθμό από την υπερβόσκηση, ενώ τα δέντρα, στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής, είναι χαμηλά λόγω των ισχυρών ανέμων που επικρατούν στην περιοχή. Δάσος *Olea* και *Ceratonia* (τύπος οικοτόπου 9320) και φρύγανα (τύπος οικοτόπου 5420) αποτελούν την κυρίαρχη βλάστηση. Στα ψηλότερα σημεία κυριαρχεί η *Ceratonia siliqua*, ενώ τα *Olea europaea* και *Pistacia lentiscus* κυριαρχούν στα χαμηλότερα τμήματα.

Η περιοχή «Ακρωτήριο Άσπρο – Πέτρα του Ρωμιού» καθορίστηκε ως ΖΕΠ για πέντε είδη του Παραρτήματος I της Οδηγίας της ΕΕ για τα Άγρια Πουλιά (2009/147/ΕΚ) που αναπαράγονται στην περιοχή σε σημαντικούς αριθμούς. Τα είδη καθορισμού είναι: Θαλασσοκόρακας *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, Ζάνος *Falco peregrinus*, Μαυρομμάτης *Falco eleonorae*

και τα δύο ενδημικά είδη της Κύπρου, Σκαλιφούρτα *Oenanthe cypriaca* και Τρυπομάζης *Sylvia melanothorax*.

Επιπρόσθετα, το χερσαίο τμήμα της περιοχής εμπίπτει εντός Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (Important Bird Area, IBA) σύμφωνα με την Birdlife International και τον Πτηνολογικό Σύνδεσμο Κύπρου (CY011: Ακρωτήριο Άσπρο, 744 ha).

Σύμφωνα με το περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής (Μέτρα Προτεραιότητας για Ειδικές Ζώνες Διατήρησης) Διάταγμα του 2015, τα μέτρα προτεραιότητας για την CY5000005 ΕΖΔ είναι τα ακόλουθα:

1. Διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων:
 - (i) 1120* «εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonia oceanica*)»
 - (ii) 1210 «μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης»
 - (iii) 5210 «Δενδρώδεις θαμνώνες με *Juniperus* spp.»
 - (iv) 5420 «Φρύγανα της Ανατολικής Μεσογείου (*Cisto- Micromerietea*)»
 - (v) 92D0 «Παραποτάμιοι θαμνώνες (*Nerio-Tamaricetea*)»
 - (vi) 9320 «Δάση με *Olea* και *Ceratonia*»
 - (vii) 9540 «Μεσογειακά δάση πεύκης με ενδημικά μεσογειακά είδη πεύκης»
2. Διατήρηση του οικοτόπου 1170 «ύφαλοι» σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης·
3. Διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του είδους *Rousettus aegyptiacus* και διατήρηση ή/και αποκατάσταση του βιοτόπου του και ιδιαίτερα των καταφυγίων ή/και των χώρων αναπαραγωγής του, περιλαμβανομένων και των συστημάτων προσδιορισμού των ορίων των αγρών (φυτοφράκτες, ξερολιθιές) και των παραδοσιακών αγροσυστημάτων εντός της ΕΖΔ, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του έργου LIFE ICOSTACY (LIFE09 NAT/CY/000247)·
4. Διατήρηση της ετερογένειας του τοπίου·
5. Διατήρηση των ενδιαιτημάτων των ειδών ορνιθοπανίδας που παρατηρούνται στην ΕΖΔ σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης , ώστε να διασφαλίζεται η παρουσία και η διαβίωση τους, ειδικότερα όσον αφορά τα είδη του Παραρτήματος I των περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμων του 2003 έως 2015·
6. Περιορισμός και/ή απαγόρευση ενεργειών ή/και οχλήσεων ή/και δραστηριοτήτων εντός των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης, οι οποίες δυνατό να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στις εν λόγω Ζώνες, με σκοπό την αποφυγή της υποβάθμισης των φυσικών θαλάσσιων οικοτόπων και των ειδών και,
7. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης / συνείδησης, εκπαίδευση του κοινού και ανάδειξη της ΕΖΔ.

ΖΕΠ «ΕΚΒΟΛΕΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΕΖΟΥΣΑΣ, ΞΕΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΙΖΟΥ» CY4000018

Η Ζώνη Ειδικής Προστασίας «Εκβολές των ποταμών Εζούσας, Ξερού και Διαρίζου» βρίσκεται στο νότιο τμήμα της Κύπρου στην Επαρχία Πάφου. Η περιοχή καταλαμβάνει σχετικά μικρή έκταση (827 εκτάρια), εντούτοις όμως είναι αρκετά σημαντική για τα πουλιά. Αποτελείται από δύο ξεχωριστά παράκτια τμήματα, που απέχουν μεταξύ τους 5km. Το πρώτο τμήμα στα δυτικά, βρίσκεται νότια της κοινότητας Αχέλειας και βόρεια του αεροδρομίου Πάφου. Περιλαμβάνει τις εκβολές του ποταμού Εζούσας και μια γεωργική περιοχή στα δυτικά του ποταμού. Το δεύτερο εντοπίζεται νότια της κοινότητας Κουκλιών, και περιλαμβάνει τις εκβολές των ποταμών Ξερού και Διαρίζου, καθώς και τις γεωργικές περιοχές ανάμεσα των δύο ποταμών. Διαμέσου του δεύτερου τμήματος στα βόρεια περνά ο αυτοκινητόδρομος Λεμεσού – Πάφου. Ανάμεσα στα δύο τμήματα βρίσκονται οι κοινότητες Μανδριών και Τίμης.

Ο επίπεδος πυθμένας των τριών ποταμών καταλαμβάνεται κυρίως από τον οικότοπο CY02, βλάστηση με καλαμιώνες (*Arundo donax* και *Phragmites australis*). Παράλληλα, εκτεταμένες περιοχές αποτελούνται από θαμνώδεις εκτάσεις μέρικου (*Tamarix* spp), μάραθου (*Foeniculum vulgare*) και από φρύγανα (*Sarcopoterium spinosum*, *Genista fasselata*) με χαρακτηριστικά είδη μακκίας βλάστησης. Εντός της ΖΕΠ εμπίπτουν διάδρομοι - περάσματα διέλευσης αποδημητικών άγριων πτηνών σύμφωνα με τους διαδρόμους και περάσματα που καθορίστηκαν από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας. Επιπρόσθετα, η ΖΕΠ εμπίπτει εντός Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (Important Bird Area, IBA) σύμφωνα με την Birdlife International και τον Πτηνολογικό Σύνδεσμο Κύπρου (CY013: Πεδιάδα Πάφου, 2286 ha). Η ΖΕΠ χαρακτηρίζεται ως περιοχή μεγάλης οικολογικής αξίας καθώς αποτελεί σημαντικό μεταναστευτικό σημείο στην Κύπρο για διάφορα είδη πανίδας, κυρίως για αποδημητικά αρπακτικά πουλιά. Εμπεριέχει διάφορα είδη ενδιαιτημάτων όπως θαμνώδεις βιότοπους, κοίτες ποταμών, και καλλιέργειες σιτηρών, εσπεριδοειδών, ελιών κτλ.

Είδη καθορισμού της ΖΕΠ αποτελούν δυο είδη του Παραρτήματος I της Οδηγίας της ΕΕ για τα Άγρια Πουλιά (2009/147/ΕΚ) που αναπαράγονται στην περιοχή σε σημαντικούς αριθμούς, δυο αποδημητικά είδη, και η ομάδα των αποδημητικών αρπακτικών πουλιών. Τα είδη που αναπαράγονται στη περιοχή είναι η Τρουλλουρίδα (*Burhinus oedipnemos*) και ο Μαυροτράσηλος (*Melanocorypha calandra*), ενώ τα αποδημητικά είδη χαρακτηρισμού είναι το Μαυροφάλακκο (*Falco vespertinus*) και ο Μελισσοφάγος (*Merops apiaster*). Η ομάδα καθορισμού των αποδημητικών αρπακτικών πουλιών αποτελείται κυρίως από τα ακόλουθα είδη: *Pernis ptilorhynchus*, *Milvus migrans*, *Circus aeruginosus*, *Circus macrourus*, *Circus pygargus*, *Circus cyaneus*, *Buteo buteo*, *Falco naumanni* και το *Falco vespertinus*.

Εκτός από τα είδη χαρακτηρισμού, εντός της ΖΕΠ φωλιάζουν και τα δύο ενδημικά είδη πτηνών της Κύπρου (Σκαλιφούρτα *Oenanthe cypriaca* και ο Τρυπομάζης *Sylvia melanothorax*), τα οποία επίσης βρίσκονται στο Παράρτημα I της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ. Επιπρόσθετα, εκτός από τα αποδημητικά αρπακτικά πουλιά (αποδημητικά είδη καθορισμού), υπάρχουν 97 άλλα είδη του Παραρτήματος I της Οδηγίας που παρατηρούνται στην περιοχή, κυρίως κατά τη μετανάστευση (άνοιξη και φθινόπωρο). Περιλαμβάνονται είδη όπως ο Νανορωδιάς *Ixobrychus minutus*, ο Νυχτοκόρακας *Nycticorax nycticorax*, ο Βορτακοφάς *Ardeola ralloides*, ο Βαλτόθουπος *Asio flammeus*, η Αλκούνη *Alcedo atthis*, ο Σταχτοκεφαλός *Lanius minor* και η Τσακροπιτίλλα *Emberiza hortulana*.

Εμφανίζονται επίσης τακτικά στη ΖΕΠ 128 άλλα είδη τα οποία δεν ανήκουν στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας των Αγρίων Πτηνών. Από αυτά τα είδη, 34 φωλιάζουν εντός ΖΕΠ, συμπεριλαμβανομένου και του ενδημικού υπό-είδους *Otus scops cyprius* (Θουπί).

Η περιοχή βρίσκεται σχετικά σε καλή κατάσταση και κύριος στόχος θα πρέπει να είναι η προστασία της από κάθε ανθρωπογενή αρνητική δραστηριότητα προκειμένου να προστατευθούν τα ενδιαιτήματα εντός της ΖΕΠ που θεωρούνται πολύ σημαντικά για την πτηνοπανίδα στην Κύπρο.

Το μεγαλύτερο ποσοστό της περιοχής (66.4%), αποτελεί χαλίτικη/κυβερνητική γη, ένα πιο μικρό ποσοστό (12.9%) αποτελεί ιδιωτική ελληνοκυπριακή γη, και ένα πολύ πιο μικρό ποσοστό (5.3% και 0.5%) είναι τουρκοκυπριακή και γη που ανήκει στην εκκλησία αντίστοιχα. Το υπόλοιπο 13.1% αφορά σε άλλο ιδιοκτησιακό καθεστώς.

Η περιοχή της ΖΕΠ αποτελεί μια πολύ σημαντική περιοχή για το φυσικό περιβάλλον της Κύπρου με σχετικά ήπια ανθρωπογενή δραστηριότητα που αφορά κυρίως γεωργικές δραστηριότητες. Επιπρόσθετα, η ΖΕΠ αποτελεί μόνιμα απαγορευμένη περιοχή κυνηγίου.

Οι στόχοι διατήρησης για την περιοχή ΖΕΠ «Εκβολές ποταμών Έζουσας, Ξερού και Διαρίζου» περιλαμβάνουν:

Α. Διατήρηση της ΖΕΠ σε ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, μέσω της κατάλληλης προστασίας και διαχείρισης των ενδιαιτημάτων των ειδών χαρακτηρισμού: Τρουλλουρίδα *Burhinus oedicanus* και Μαυροτράσηλος *Melanocorypha calandra*.

Β. Διατήρηση της ουσιαστικής παρουσίας στη ΖΕΠ «Εκβολές ποταμών Έζουσας, Ξερού και Διαρίζου» των μεταναστευτικών ειδών καθορισμού Μαυροφάλακκο *Falco vespertinus*, Μελισσοφάγος *Merops apiaster* και των ειδών της ομάδας καθορισμού των αποδημητικών αρπακτικών πουλιών: *Pernis apivorus*, *Milvus migrans*, *Circus aeruginosus*, *Circus macrourus*, *Circus pygargus*, *Circus cyaneus*, *Buteo buteo*, *Falco naumanni*.

Γ. Δημιουργία και ενίσχυση της υποστήριξης για τη διατήρηση της ΖΕΠ «Εκβολές ποταμών Έζουσας, Ξερού και Διαρίζου», από την τοπική κοινότητα και το κοινό γενικότερα, μέσω ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών στην περιοχή αλλά και με την ενθάρρυνση και στήριξη της έρευνας.

4 Διαδικασία αξιολόγησης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον

4.1 Σχόλια/Τοποθετήσεις μελών Ad hoc επιτροπής

Τα μέλη της ad hoc Επιτροπής τοποθετήθηκαν γραπτώς αφού είχαν στη διάθεση τους και τις δυο ΜΕΟΑ (αξιολόγηση επιπτώσεων στο χερσαίο και θαλάσσιο κομμάτι), τα στοιχεία για τα οικοσυστήματα, τη χλωρίδα και πανίδα που παρουσιάστηκαν στη ΣΜΠΕ και σε συνδυασμό με τις δικές τους εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρίες αξιολόγησαν τις επιπτώσεις της προτεινόμενης ανάπτυξης στις εν λόγω περιοχές Natura 2000. Οι τοποθετήσεις τους παρατίθενται στο κεφάλαιο 8 – Παράρτημα Ι που ακολουθεί.

4.2 Στοιχεία και πληροφορίες που αξιολογήθηκαν

Για την διαμόρφωση των συμπερασμάτων, έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

- Στοιχεία των δυο Μελετών Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης όπως εκπονήθηκαν αντίστοιχα από την AP MARINE ENVIRONMENTAL CONSULTANCY LTD, συμπεριλαμβανομένων και των συμπληρωματικών στοιχείων και ATLANTIS Περιβάλλον και Καινοτομία ΛΤΔ, που αφορούν στα είδη καθορισμού των περιοχών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ της Οδηγίας των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ) καθώς και σε άλλα είδη χλωρίδας και πανίδας της περιοχής.
- Τα Διαχειριστικά Σχέδια για την ΕΖΔ και ΖΕΠ «ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΣΠΡΟ – ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΡΩΜΙΟΥ» CY5000005 και ΖΕΠ «ΕΚΒΟΛΕΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΕΖΟΥΣΑΣ, ΞΕΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΙΖΟΥ» CY4000018.
- Τα Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων της ΖΕΠ «ΕΚΒΟΛΕΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΕΖΟΥΣΑΣ, ΞΕΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΙΖΟΥ» CY4000018 και ΕΖΔ και ΖΕΠ «ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΣΠΡΟ – ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΡΩΜΙΟΥ» CY5000005.
- Όλα τα επικυρωμένα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία για τις εν λόγω ΕΖΔ και ΖΕΠ που κατέχουν τα αρμόδια τμήματα.
- Οι εξειδικευμένες γνώσεις των μελών της ad-hoc Επιτροπής.

5 Οικότοποι και είδη που καταγράφηκαν στην Περιοχή Μελέτης (Υποπεριοχές 2 και 3)

5.1. Χερσαίο και παράκτιο περιβάλλον ολόκληρης της περιοχής μελέτης

Η περιοχή μελέτης για τις υποπεριοχές 2 και 3 (προτεινόμενο έργο) καταλαμβάνει παράκτια περιοχή, παράλληλα της ακτής, μήκους 4 χιλιομέτρων, και γειτνιάζει με την ΖΕΠ «Εκβολές Ποταμών Έζουσας, Ξερού και Διαρίζου» (δυτικό άκρο), και με την ΖΕΠ / ΕΖΔ «Ακρωτήριο Ασπρο – Πέτρα Ρωμιού» (ανατολικό άκρο).

Κατά τις επιτόπιες επισκέψεις στην χερσαία περιοχή μελέτης, εντοπίστηκαν από τους μελετητές οι ακόλουθοι οικότοποι του Παραρτήματος Ι:

- Θερμομεσογειακές και προελληνικές λόγχμες (5330): θαμνώνες με κυρίαρχο είδος τη *Genista fasselata subsp. fasselata* (Ρασί). Χαρακτηρίζεται από σχεδόν 100% κάλυψη των θαμνώνων, με κυρίαρχο είδος την *G. Fasselata subsp. fasselata*. Η κάλυψη της *G. fasselata subsp. fasselata* είναι τουλάχιστον 50%. Μεγάλο ποσοστό κάλυψης καταλαμβάνουν επίσης είδη του γένους *Cistus* spp. Στο συγκεκριμένο οικότοπο έχουν καταγραφεί επίσης τα είδη *Thymbra capitata* και *Calicotome villosa*.
- Φρύγανα με *Sarcopoterium Spinosum* (5420),
- Νότιες παρόχθιες στοές και λόγχμες (Nerio-Tamaricetea) (92D0) και
- Δάση με *Olea* και *Ceratonia* (9320): Πρόκειται για αείφυλλους - σκληρόφυλλους θαμνώνες (*Ceratonio-Rhamnion*) της Θερμο-Μεσογειακής ζώνης, γνωστοί ως «μακκί», ύψους τουλάχιστον 2 m και πυκνοί (κάλυψη τουλάχιστον 75%). Η κάλυψη των θαμνώνων κυμαίνεται από 50 – 90% εντός της περιοχής μελέτης. Περιλαμβάνει βλάστηση που βρίσκεται κατά μήκος της κοίτης και στα πρανή των ρεματιών και καθώς και στην υπόλοιπη περιοχή μελέτης.

Χαρακτηρίζεται από πλήρη σχεδόν κάλυψη των θαμνώνων με κυρίαρχα είδη τα *Olea europaea*, *Ceratonia siliqua* (χαρουπιά) και *Pistacia lentiscus* (ύψος θαμνώνων πάνω από 2 m). Οι συγκεκριμένοι σχηματισμοί ανήκουν στον οικότοπο 9320, υπό ανεμομόρφωση αφού εντοπίζονται σε εκτεθειμένες από τον άνεμο περιοχές.

5.1.1 Είδη χλωρίδας

Η μελέτη της χλωριδικής ποικιλότητας στην περιοχή μελέτης του έργου πραγματοποιήθηκε με επί τόπου επισκέψεις και καταγραφές των ειδών στο πεδίο εντός Απριλίου και Μαΐου 2023.

Βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής μελέτης, είναι η αιφυλλία και η σκληροφυλλία (κοινό γνώρισμα του μεσογειακού βλαστητικού τύπου). Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης (παράκτιο περιβάλλον) καταγράφηκαν μεμονωμένα άτομα τραχείας πεύκης (*Pinus brutia*), ενώ στο ανατολικό άκρο της περιοχής παρατηρήθηκαν μικρές συστάδες του είδους. Κατά τις επιτόπιες επισκέψεις στην χερσαία περιοχή μελέτης, καταγράφηκαν συνολικά 116 φυτικά taxa (περιλαμβανομένου 9 ενδημικών και δύο ειδών του Κόκκινου Βιβλίου Χλωρίδας Κύπρου). Τα κοινά είδη που καταγράφηκαν μεταξύ άλλων στην περιοχή είναι: *Olea europaea*, *Calicotome villosa*, *Sarcopoterium spinosum*, *Matricaria chamomilla*, *Thymus capitatus*, *Limonium sinuatum*, *Pistacia lentiscus*, *Tamarix tetragyna*, *Salicornia fruticosa*, *Drimia aphylla* (*Urginea maritima*), *Genista fassilata*, *Rhamnus lycioides subsp. oleoides*, *Rhamnus alaternus*, *Cakile maritima*, *Arundo donax* κ.α.

Οι καταγραφές διεκπεραιώθηκαν μέσω επιτόπιων επισκέψεων που κάλυψαν ολόκληρο το μήκος της περιοχής μελέτης, σε μια έκταση παραλιακού μετώπου 8 km και πλάτος 20- 30 μέτρων από τη ζώνη θραύσης του κύματος, απόσταση στην οποία υπολογίζεται ότι θα επηρεάσουν τα είδη χλωρίδας της περιοχής τα προτεινόμενα έργα. Η συνολική χερσαία έκταση της περιοχής που μελετήθηκε αφορά 0,24km². Κατά τη διάρκεια της εργασίας πεδίου έχει εντοπιστεί είδος που περιλαμβάνεται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου (KBXK), και συγκεκριμένα το είδος *Erodium crassifolium* ενώ σε προηγούμενη εργασία πεδίου καταγράφηκε και το είδος *Taraxacum aphrogenes* που επίσης περιλαμβάνεται στο KBXK.

5.1.2 Πτηνοπανίδα ΖΕΠ «Εκβολές Ποταμού Έζουσας και Ξερού»

Κατά τις επιτόπιες επισκέψεις έχουν καταγραφεί συνολικά 30 είδη στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης μεταξύ των οποίων τα 5 αποτελούν είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ. Συγκεντρωτικά, με βάση τις καταγραφές από την εργασία πεδίου 'χερσαίο και παράκτιο περιβάλλον της περιοχής Εκβολές Ποταμού Έζουσας και Ξερού' για την ΜΕΟΑ έγιναν αναφορές για συνολικά 198 είδη πουλιών.

5.1.3 Πτηνοπανίδα ΖΕΠ / ΕΖΔ «Ακρωτήριο Άσπρο – Πέτρα Ρωμιού»

Κατά τις επιτόπιες επισκέψεις έχουν καταγραφεί συνολικά 17 είδη στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης μεταξύ των οποίων και τα 5 αποτελούν είδη καθορισμού της ΖΕΠ (*Falco eleonora*, *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, *Falco peregrinus*, *Oenanthe cypriaca*, *Sylvia melanothorax*).

5.2 Θαλάσσιο περιβάλλον ολόκληρης της περιοχής μελέτης

Η *Posidonia oceanica* αποτελεί τον σημαντικότερο θαλάσσιο τύπο οικοτόπου της περιοχής μελέτης αφού πρόκειται για οικοτόπο προτεραιότητας (*) του Παραρτήματος I της Οδηγίας

92/43/ΕΟΚ. Ο τύπος οικοτόπου 1120* στην περιοχή μελέτης είναι εκτεταμένος, αντιπροσωπευτικός και παρουσιάζει καλό καθεστώς διατήρησης.

Ο τύπος οικοτόπου 1170 (Υφάλοι) απαντά στην περιοχή κατά τόπους. Καλύπτει περίπου το 10% της περιοχής μελέτης και παρουσιάζει άριστη αντιπροσωπευτικότητα και εξαιρετική διατήρηση.

Με βάση τη χαρτογράφηση, που έγινε στα πλαίσια της οικολογικής μελέτης, η περιοχή που χαρτογραφήθηκε συμπεριλαμβάνει τα λιβάδια Ποσειδωνίας, τους υφάλους, και το αμμώδες υπόστρωμα στην παράκτια ζώνη μέχρι τα -6m βάθος νοτιοανατολικά και βορειοδυτικά της περιοχής μελέτης. Τα λιβάδια *Posidonia oceanica*, εντοπίστηκαν σε σκληρό υπόστρωμα παράλληλα της ακτογραμμής μέχρι τα -6m. Το φανερόγαμο είναι κυρίως συγκεντρωμένο στα σημεία έναντι των άκρων της περιοχής μελέτης από βάθη -2m μέχρι περίπου -6m. Επίσης, διακρίνονται λωρίδες διάσπαρτων συστάδων σε περίπου -5m βάθος. Το αμμώδες υπόστρωμα απαντάται σε όλο το εύρος της περιοχή μελέτης από -0,5 μέχρι -10m βάθος και διακόπτεται στα -1,5 μέχρι -10m βάθος από υφάλους και λιβάδια Ποσειδωνίας.

6 Ανάλυση επιπτώσεων στην περιοχή μελέτης (Υποπεριοχές 2 και 3)

6.1 Απώλεια, υποβάθμιση και κατακερματισμός οικοτόπων στο χερσαίο και παράκτιο τμήμα της περιοχής μελέτης

Η περιοχή μελέτης βρίσκεται μεταξύ δύο περιοχών του δικτύου Natura 2000. Δυτικά εντοπίζεται η ΖΕΠ «Εκβολές Ποταμών Έζουσας, Ξερού και Διαρίζου» και ανατολικά η ΖΕΠ και ΕΖΔ «Ακρωτήριο Άσπρο – Πέτρα Ρωμιού» καθώς επίσης καλύπτει και μέρος αυτών. Όπως έχει εντοπιστεί, το χερσαίο και παράκτιο τμήμα του συνόλου της περιοχής μελέτης παρουσιάζει μια συνεκτικότητα όσον αφορά τα είδη και τους οικοτόπους των περιοχών του Δικτύου Natura2000.

Στην χερσαία περιοχή μελέτης καταγράφονται 116 διαφορετικά taxa και φύονται εντός αυτών οι οικοτόποι «5330 - Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες» με κυρίαρχο είδος τη *Genista fasselata* subsp. *fasselata*, «5420 - Φρύγανα με *Sarcopoterium Spinosum*, «92D0 - Νότιες παρόχθιες στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea) και «9320 - Δάση με *Olea* και *Ceratonia*.

Τα χερσαία έργα που προβλέπονται από το προτεινόμενο έργο (Υποπεριοχή 2 και 3) και θα επηρεάσουν τους χερσαίους οικοτόπους της περιοχής αφορούν τα πιο κάτω:

- Αναπλήρωση της ακτογραμμής με άμμο σε μήκος 780m στην ακτή ανατολικά του υφιστάμενου ιχθυοτροφείου.
- Κατασκευή μικρών σταθεροποιητικών πρόβολων από το παράκτιο περιβάλλον μέχρι ορισμένο βάθος νερού για συγκράτηση του ιζήματος για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.
- Θωράκιση της ακτογραμμής με φυσικούς ογκόλιθους στην περιοχή που βρίσκεται το ιχθυοτροφείο για προστασία από τους κυματισμούς σε μήκος 330m.
- Δημιουργία οχτώ (8) προβολών μικρού μήκους, από το παράκτιο περιβάλλον μέχρι το βάθος νερού -1.5 με -2.0m.

Η έκταση και ο όγκος των έργων, αναμένεται να επιφέρει αλλοίωση της τοπογραφίας και κατ' επέκταση των οικοτόπων της περιοχής. Κυρίως κατά το στάδιο κατασκευής, η διέλευση των οχημάτων μεταφοράς και απόθεσης των ογκολίθων, η μεταφορά άμμου σε μήκος ακτογραμμής 780 μέτρων και, τα χερσαία χωματουργικά για έδραση των έργων αυτών, αναμένεται να επηρεάσουν αρνητικά το σύνολο των ενδιαιτημάτων καθώς και το βιολογικό περιβάλλον σε μήκος ακτογραμμής τουλάχιστο 4km.

6.1.1 Απώλεια ειδών χλωρίδας στο παράκτιο και χερσαίο τμήμα της περιοχής μελέτης

Οι άμεσες επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου αφορούν κυρίως σε ακτογραμμή μήκους 4 km περίπου. Στη ΣΜΠΕ δεν παρουσιάζονται τα έργα σε επίπεδο τελικού σχεδιασμού, αλλά με την υλοποίηση των προτεινόμενων έργων και αναβάθμισης του παραλιακού μετώπου, δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για λειτουργία οργανωμένων παραλιών και αυξημένης επισκεψιμότητας από το κοινό, που θα έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων μεγάλου αριθμού ειδών που συμμετέχουν στους οικοτόπους που έχουν εντοπιστεί. Κατά το σύνολο επιτόπιων επισκέψεων στην περιοχή, έχουν καταγραφεί συνολικά 116 taxa εντός 4ων διαφορετικών οικοτόπων, μεταξύ των οποίων 9 ενδημικά και 2 σπάνια / απειλούμενα. Τα κοινά είδη που καταγράφηκαν μεταξύ άλλων στην περιοχή είναι: *Olea europaea*, *Calicotome villosa*, *Sarcopoterium spinosum*, *Matricaria chamomilla*, *Thymus capitatus*, *Limonium sinuatum*, *Pistacia lentiscus*, *Tamarix tetragyna*, *Salicornia fruticosa*, *Drimia aphylla (Urginea maritima)*, *Genista fassilata*, *Rhamnus lycioides subsp. oleoides*, *Rhamnus alaternus*, *Cakile maritima* κ.α.

Κατά το στάδιο κατασκευής του προτεινόμενου έργου εκτός της άμεσης καταστροφής των ειδών από τα χωματουργικά έργα και διέλευση των οχημάτων, αναμένεται και ο αρνητικός επηρεασμός της ανάπτυξης της βλάστησης από την παραγωγή πίπτουσας σκόνης (δηλ. αρνητικός επηρεασμός της φωτοσυνθετικής επιφάνειας), η οποία μεταφέρεται με τον άνεμο και επικάθεται σε ζωτικά σημεία δέντρων και φυτών, όπως φύλλα και άνθη.

Τα είδη του KBXK που αναμένεται να έχουν άμεσες επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου, αφορούν τα *Erodium crassifolium* και *Taraxacum aphrogenes* (συμμετέχει στον οικότοπο 1210) ενώ τα ενδημικά είδη που αναμένεται να έχουν άμεσες επιπτώσεις, αφορούν τα *Acanthoprasium integrifolium*, *Anthemis tricolor* (συμμετέχει στον οικότοπο 5420), *Asperula cypria* (συμμετέχει στον οικότοπο 5420), *Onosma fruticose* (συμμετέχει στον οικότοπο 5420), *Ophrys argolica subsp. elegans*, *Ornithogalum pedicellare*, *Ptilostemon chamaepeuce subsp. Cyprius* (συμμετέχει στους οικότοπους 5420+5330), *Rubia lauræ*, και *Teucrium micropodioides*, τα οποία ωστόσο είναι κοινά με ευρεία εξάπλωση.

Λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό ενδημικών ειδών καθώς και τα είδη του KBXK της περιοχής μελέτης, οι επιπτώσεις στα είδη χλωρίδας από την κατασκευή και λειτουργία του έργου αναμένονται αρνητικές, μακροχρόνιες και μη αναστρέψιμες.

6.1.2 Διατάραξη/όχληση ειδών πανίδας στο χερσαίο και παράκτιο τμήμα της περιοχής μελέτης

Η λειτουργία του έργου θα επηρεάσει αρνητικά την πανίδα της περιοχής μελέτης μέσω ανθρωπογενούς δραστηριότητας αλλά και αλλοίωσης της τοπογραφίας, των οικοτόπων, της

πυκνότητας και της σύνθεσης των ειδών. Επιπρόσθετα, η αναμενόμενη αύξηση της επισκεψιμότητας της περιοχής και η αύξηση του περιβαλλοντικού θορύβου, θα προκαλέσουν όχληση στην πανίδα της άμεσης και ευρύτερης περιοχής, (π.χ. μετακίνηση ή μετανάστευση ή εγκατάλειψη μικροενδιαιτημάτων).

Κατά το στάδιο κατασκευής, η παρουσία του εργοταξίου, οι μετακινήσεις γαιών, η διακίνηση εργοταξιακών μηχανημάτων, η σκόνη, οι δονήσεις, ο θόρυβος και η ανθρώπινη παρουσία θα επιφέρουν αρνητικές επιπτώσεις στα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ που εντοπίζονται και εντός της περιοχής μελέτης (εκτός ΖΕΠ) για τη διάρκεια κατασκευής των έργων.

Το σύνολο των πτηνών που απαντάται στην περιοχή είναι άμεσα συνυφασμένο με τα είδη και τους οικοτόπους της ευρύτερης περιοχής μελέτης. Το σύνολο του βιολογικού περιβάλλοντος και του οικοσυστήματος της περιοχής, προσφέρει άριστες συνθήκες διαβίωσης, φωλεοποίησης, τροφοληψίας και αναπαραγωγής των ειδών πανίδας και ειδικότερα της πτηνοπανίδας. Κατά μήκος της ακτογραμμής υπάρχουν απότομοι γκρεμοί οι οποίοι αποτελούν σημαντικό βίοτοπο του προστατευόμενου αρπακτικού Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*) όπου σύμφωνα με το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής, σχηματίζεται ο μεγαλύτερος πληθυσμός του είδους στην Κύπρο.

Από την κατασκευή και κατ' επέκταση λειτουργία του προτεινόμενου έργου, αναμένεται ο επηρεασμός των παρυδάτιων ειδών πτηνοπανίδας που χρησιμοποιούν την περιοχή για σκοπούς τροφοληψίας και αναπαραγωγής. Τα παράκτια ενδιαιτήματα (εκτός ΖΕΠ) από την λειτουργία του προτεινόμενου έργου αναμένεται να εξαλειφθούν αφού μέρος των στόχων του έργου είναι η απόθεση ή/και συγκράτηση ιζήματος στο παράκτιο περιβάλλον μέσω κάθετων ή οριζόντιων προβόλων και μεταφοράς άμμου.

Κατά το σύνολο των επιτόπιων επισκέψεων έχουν εντοπιστεί 47 διαφορετικά είδη πτηνών ορισμένα εκ των οποίων περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της οδηγίας των Πτηνών. Από τα 47 συνολικά είδη που έχουν εντοπιστεί, τα 10 αποτελούν είδη χαρακτηρισμού των ΖΕΠ και εντοπίζονται τόσο εντός όσο και εκτός των ορίων της ΖΕΠ.

Οι επιπτώσεις κατά τη διάρκεια κατασκευών κρίνονται μακροχρόνιες και αναστρέψιμες ενώ οι επιπτώσεις για την περίοδο λειτουργίας αναμένονται αρνητικές, μακροχρόνιες και μη αναστρέψιμες, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των ειδών χαρακτηρισμού των ΖΕΠ που επηρεάζονται.

6.2 Εκτίμηση επιπτώσεων στους στόχων διατήρησης της ΖΕΠ «Εκβολές Ποταμών Έξουσας, Ξερού και Διαρίζου»

Από τα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ στην περιοχή μελέτης, εντοπίζεται το είδος *Burhinus oedicnemus*, το είδος *Merops apiaster* και τα μεταναστευτικά αρπακτικά: *Pernis apivorus*, *Circus aeruginosus*, *Circus pygargus*, *Buteo buteo* και *Falco eleonora* καθώς επίσης και μεγάλος αριθμός αναπαραγόμενων ειδών.

Εκτιμάται ότι θα προκληθεί διατάραξη ειδών πτηνοπανίδας της περιοχής μελέτης, συμπεριλαμβανομένου ειδών χαρακτηρισμού της ΖΕΠ λόγω κυρίως θορύβου κατά το στάδιο κατασκευής του προτεινόμενου έργου. Επίσης, αναμένεται διατάραξη των ειδών πτηνοπανίδας

συμπεριλαμβανομένων και των ειδών καθορισμού της ΖΕΠ, καθώς επίσης και άλλων μεταναστευτικών ειδών.

6.3 Εκτίμηση επιπτώσεων στους στόχων διατήρησης της ΖΕΠ «Ακρωτήριο Άσπρο – Πέτρα Ρωμιού»

Όλα τα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ «Ακρωτήριο Άσπρο – Πέτρα Ρωμιού» εντοπίστηκαν στην περιοχή μελέτης, κατά τη διάρκεια της εργασίας στα πλαίσια εκπόνησης της ΜΕΟΑ. Συγκεκριμένα, εκτός από τον *Falco eleonora* (Μαυροπετρίτης), εντοπίστηκαν και τα υπόλοιπα είδη καθορισμού: Θαλασσοκόρακας *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, Ζάνος *Falco peregrinus* και τα δύο ενδημικά είδη της Κύπρου, Σκαλιφούρτα *Oenanthe cypriaca* και Τρυπομάζης *Sylvia melanothorax*.

Οι επιπτώσεις κατά τη διάρκεια κατασκευών κρίνονται παροδικές, μακροχρόνιες και μερικώς αναστρέψιμες ενώ οι επιπτώσεις για την περίοδο λειτουργίας αναμένονται αρνητικές, μακροχρόνιες και μη αναστρέψιμες και για τις δυο προστατευόμενες περιοχές (εννοούμενου και των επιπτώσεων επι των στόχων διατήρησης των προστατευόμενων περιοχών ΖΕΠ «Ακρωτήριο Άσπρο – Πέτρα Ρωμιού» και ΖΕΠ «Εκβολές Ποταμών Έζουσας, Ξερού και Διαρίζου»).

Εκτιμάται ότι θα προκληθεί προσωρινή διατάραξη ειδών πτηνοπανίδας της περιοχής μελέτης, συμπεριλαμβανομένου ειδών χαρακτηρισμού των ΖΕΠ κυρίως λόγω θορύβου κατά το στάδιο κατασκευής του προτεινόμενου έργου. Επίσης, αναμένεται διατάραξη των ειδών πτηνοπανίδας συμπεριλαμβανομένων και των ειδών καθορισμού των ΖΕΠ, καθώς επίσης και άλλων μεταναστευτικών ειδών. Συγκεκριμένα, εκτιμάται ο επηρεασμός των ειδών *Buteo rufinus* και *Falco peregrinus* καθώς η ανάπτυξη και λειτουργία του προτεινόμενου έργου, τοποθετούνται εντός της χωροκρατίας των ειδών αυτών. Τα είδη απαιτούν μια ζώνη μη ενόχλησής με ακτίνα 1-2 km από τη φωλιά τους για να αποσοβηθεί ο κίνδυνος εγκατάλειψης της. Συγκριμένα, σύμφωνα και με το Διαχειριστικό Σχέδιο που έχει ετοιμαστεί για τις περιοχές ΖΕΠ για το είδος *Buteo rufinus* απαιτείται μία ζώνη μη ενόχλησης 2 km από την φωλιά. Το προτεινόμενο έργο και τα απαιτούμενα έργα υποδομής χωροθετούνται σε μικρότερη απόσταση των 2 km από τον χώρο φωλεοποίησης του είδους *Buteo rufinus*. Επίσης για το είδος *Falco peregrinus* το έργο χωροθετείται εντός της περιοχής τροφοληψίας του.

6.4 Απώλεια, υποβάθμιση και κατακερματισμός οικοτόπων στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης

Όσον αφορά τον επηρεασμό των θαλασσίων οικοσυστημάτων, κατά τη φάση κατασκευής των προτεινόμενων έργων, αναμένεται ότι αυτές εστιάζονται στις επιχωματώσεις για τη δημιουργία των κυματοθραυστών και πρόβλων και στην τυχόν τοπική ρύπανση από τις κινήσεις των πλωτών μέσων κατασκευής των έργων.

Οι εκτάσεις απώλειας ενδιαιτήματος ή οικοτόπου στην εκάστοτε Υπό-περιοχή της περιοχής μελέτης εμφανίζεται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Απώλεια ενδιαιτημάτων/οικοτόπων στο θαλάσσιο περιβάλλον στις Υπό-περιοχές 2 και 3

Οικοτόπος/ Ενδιαίτημα	Απώλεια σε m ² στην Υποπεριοχή 2	Απώλεια σε m ² στην Υποπεριοχή 3	Συνολική απώλεια σε m ² στην Περιοχή μελέτης
1120*	811.40	1369.82	2181.22
1170	5849.32	2479.94	8329.26
Αμμώδες υπόστρωμα	5430.84	7075.16	12506

Ο κύριος αποδέκτης του θαλάσσιου οικοσυστήματος που θα επηρεαστεί από τις εργασίες κατασκευής των προτεινόμενων έργων θα είναι οι βενθικοί οργανισμοί της περιοχής μελέτης και ιδιαίτερα οι εδραίοι οργανισμοί που δεν δύναται να μετακινηθούν / διαφύγουν άμεσα. Αντίστοιχες επιπτώσεις στους βενθικούς οργανισμούς αναμένεται να προκύψουν λόγω της χρήσης μηχανήματος τοποθέτησης των ογκολίθων.

Εκ των αναμενόμενων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κατά τη φάση κατασκευής των προτεινόμενων έργων είναι η θολερότητα λόγω διαταραχής του πυθμένα (ιζήματα) της θαλάσσιας περιοχής.

Επίσης πιθανή επίπτωση είναι ο επηρεασμός των θαλασσοπουλιών, κυρίως λόγω θορύβου και ανθρώπινης παρουσίας στην ευρύτερη περιοχή.

6.5 Συσσωρευτικές επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000 ή/και σε οικοτόπους και είδη των Οδηγιών της Φύσης

- Κατακερματισμό του τοπίου της περιοχής μέσω της απομάκρυνσης ειδών βλάστησης (τα οποία μπορεί να συμμετέχουν και σε οικοτόπους) και οικοτόπων. Αυτό μπορεί να έχει αρνητικές μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στην πανίδα της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης περιοχής, μειώνοντας τα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής, ανάπαυσης και τροφοληψίας ειδών χαρακτηρισμού των προστατευόμενων περιοχών και διατάραξη και υποβάθμιση τύπων οικοτόπων εντός των προστατευόμενων περιοχών.

- Μακροπρόθεσμη απώλεια/μεταβολή ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής, ανάπαυσης και τροφοληψίας τόσο των μεταναστευτικών ειδών όσο και ειδών καθορισμού των ΖΕΠ από αυξημένα επίπεδα όχλησης στα είδη χαρακτηρισμού των προστατευόμενων περιοχών από αυξημένα επίπεδα ηχορύπανσης ειδικά κατά το κατασκευαστικό στάδιο και γενικότερα από δυνητικά αυξημένη ανθρώπινη πίεση στην ευρύτερη περιοχή.

- Ο βασικός στόχος μείωσης της διάβρωσης στις Υποπεριοχές 2 και 3 δεν επιτυγχάνεται με την προτεινόμενη λύση, αλλά τουναντίον διατηρείται, σύμφωνα με την ακτομηχανική ανάλυση που

περιλαμβάνεται στη ΣΜΠΕ. Αναφορικά, στην σκιά των κυματοθραυστών η ταχύτητα των ρευμάτων προσεγγίζει τα 0.20 m/s, παρατηρείται τάση απόθεσης ιζήματος πίσω από τον άξονα τους και διάβρωση στα διάκενα τους και η σειρά κυματοθραυστών που προτείνεται ΝΑ του ιχθυοτροφείου στην υποπεριοχή 2 δεν είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική, καθώς δεν προκαλεί συγκέντρωση άμμου στην περιοχή και άρα δεν καλύπτει πλήρως τους στόχους του έργου.

- Η «τάση διάβρωσης» ανάντι και κατάντι των έργων, αναμένεται να συνεχιστεί ή και να αυξηθεί, επηρεάζοντας πιθανώς την Πέτρα του Ρωμιού, σύμφωνα με την ακτομηχανική ανάλυση που περιλαμβάνεται στη ΣΜΠΕ.

- Η κατασκευή κυματοθραυστών προκαλεί αλλοίωση στην παράκτια υδραυλική. Για παράδειγμα δημιουργούνται βελοειδή ρεύματα μεταξύ των κυματοθραυστών.

- Η κάλυψη του οικοτόπου προτεραιότητας 1120* με σκόνη και ο επηρεασμός των νεαρών ατόμων που διαβιούν σε αυτόν από τις κατασκευαστικές εργασίες δύναται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στη βιοποικιλότητα.

- Η ύπαρξη έντονων στροβιλισμών και ρευμάτων στα άκρα των κυματοθραυστών θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια των λουομένων.

- Η δημιουργία οπτικής ρύπανσης σε μια παρθένα περιοχή, φυσικού κάλλους.

- Η υποβάθμιση της υπάρχουσας βλάστησης.

- Ο επηρεασμός του Εθνικού Δασικού Πάρκου Ραντί λόγω αύξησης επισκεψιμότητας.

- Η δημιουργία συνθηκών για μελλοντικές αναπτύξεις και πιέσεις όπως η κατασκευή άλλων έργων υποδομής λόγω επισκεψιμότητας της παραλίας, περιλαμβανομένων της κατασκευής χώρων υγιεινής, η αύξηση χώρων στάθμευσης, πύργος ναυαγοσώστη, κ.λπ.. Οι προτεινόμενες κατασκευαστικές εργασίες συνεπάγονται με δυνητική εντατικοποίηση τουριστικής ροής και κατά συνέπεια αύξηση της πίεσης στην περιοχή μέσω όχλησης, υποβάθμισης παράκτιων και θαλάσσιων ενδιαιτημάτων που αποτελούν μέρος του συνεκτικού Δικτύου Οικοτόπων προτεραιότητας με βάση το Διάταγμα Οικοτόπων και χαρακτηρισμού των περιοχών βάση αυτών.

- Συσσωρευτικές επιπτώσεις λόγω και της χωροθέτησης μεγάλης κλίμακας υποδομών και έργων στην ευρύτερη περιοχή και συνεπώς συνεχής και αυξανόμενη πίεση ως προς την επικείμενη υποβάθμιση, απώλεια και κατακερματισμό συνεκτικότητας των οικοτόπων προτεραιότητας, εντός και εκτός του Δικτύου Natura 2000.

- Τα προτεινόμενα μέτρα μετριασμού δεν αποτελούν λύση αποτροπής/μετριασμού των επιπτώσεων που προκύπτουν από το προτεινόμενο έργο.

7 Συμπεράσματα

Κατά τη διάρκεια της ολοκληρωμένης εξέτασης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του προτεινόμενου έργου στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000, στα αντικείμενα προστασίας τους (οικότοποι και είδη άγριας ζωής), στους στόχους διατήρησής τους (ευνοϊκή κατάσταση διατήρησης) καθώς και στα είδη χαρακτηρισμού τους, η Περιβαλλοντική Αρχή έλαβε υπόψη:

(α) τη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα),

(β) τα Διαχειριστικά Σχέδια των περιοχών Natura 2000 που έχουν εκπονηθεί για την υπό αναφορά περιοχή μελέτης,

(γ) τη σχετική νομοθεσία και τα στοιχεία και

(δ) τις επιστημονικές γνώσεις των μελών της Ad hoc Επιτροπής.

Μετά την αξιολόγηση όλων των δεδομένων για τις προστατευόμενες περιοχές, διαπιστώνεται ότι η κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου δύναται να έχει **αρνητικές, μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000**, και στους στόχους διατήρησης τους, κυρίως λόγω αυξημένων επιπέδων διατάραξης, όχλησης και πιθανού εκτοπισμού για συγκεκριμένα είδη καθορισμού.

Περιλαμβάνονται οι απόψεις των μελών της Ad hoc Επιτροπής (Παράρτημα Ι).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Ι. ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΛΩΝ AD-HOC ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Πίνακας 1 – Τοποθετήσεις/Απόψεις μελών της Ad-Hoc Επιτροπής

ΑΠΟΨΕΙΣ/ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	ΦΟΡΕΑΣ	ΣΧΟΛΙΟ	ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΕΟΑ
Διατάραξη ειδών πτηνοπανίδας της περιοχής μελέτης, συμπεριλαμβανομένου ειδών χαρακτηρισμού των ΖΕΠ	Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ) BirdLife Cyprus Terra Cypria Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας Τμήμα Δασών Τμήμα Αλιείας	Για το είδος Falco peregrinus το έργο χωροθετείται εντός της περιοχής τροφοληψίας του. Μακροπρόθεσμη απώλεια/μεταβολή ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής, ανάπαυσης και τροφοληψίας τόσο των μεταναστευτικών ειδών όσο και ειδών καθορισμού των ΖΕΠ. Επηρεασμός των θαλασσοπουλιών, κυρίως λόγω θορύβου και ανθρώπινης παρουσίας στην ευρύτερη περιοχή.	Κεφ.6 (6.1.2, 6.2, 6.3, 6.5 και 7- εκτιμάται ο επηρεασμός των ειδών Buteo rufinus και Falco peregrinus καθώς η ανάπτυξη και λειτουργία του προτεινόμενου έργου, τοποθετούνται εντός της χωροκρατίας των ειδών αυτών. Τα είδη απαιτούν μια ζώνη μη ενόχλησής με ακτίνα 1-2 km από τη φωλιά τους για να αποσοβηθεί ο κίνδυνος εγκατάλειψης της.
Επηρεασμός οικοτόπου προτεραιότητας 1120*	Τμήμα Αλιείας Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ) Terra Cypria		Κεφ.6.4 - Οι εκτάσεις απώλειας ενδιαιτήματος ή οικοτόπου στην εκάστοτε Υπό-περιοχή της περιοχής μελέτης εμφανίζεται στον Πίνακα 1.

<p>Μείωση της διάβρωσης στις Υποπεριοχές 2 και 3</p>	<p>Terra Cypria Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ)</p>	<p>Υπάρχουν ασάφειες ως προς την πιθανότητα πρόκλησης διάβρωσης εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000</p>	<p>Κεφ.6.5- Η «τάση διάβρωσης» ανάντι και κατάντι των έργων, αναμένεται να συνεχιστεί ή και να αυξηθεί, επηρεάζοντας πιθανώς την Πέτρα του Ρωμιού, σύμφωνα με την ακτομηχανική ανάλυση που περιλαμβάνεται στη ΣΜΠΕ. Επίσης, η κατασκευή κυματοθραυστών προκαλεί αλλοίωση στην παράκτια υδραυλική. Για παράδειγμα δημιουργούνται βελοειδή ρεύματα μεταξύ των κυματοθραυστών.</p>
--	---	--	---

Annie Papadopoulou

From: Andreas Demetropoulos <andrecws@gmail.com>
Sent: Friday, 8 December 2023 4:58 pm
To: apapadopoulou@environment.mos
Cc: Annie Papadopoulou; Ourania Kyriakou; Thira HQ; andrecws@logos.cy.net; birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy; director@dfmr.moa.gov.cy; director@fd.moa.gov.cy; info@birdlifecyprus.org.cy; info@opok.org.cy; Έλενα Ερωτοκρίτου; Έλενα Στυλιανοπούλου; Γιώτα Λαζάρου; Δέσπω Ζαβρού; Ειρήνη Κωνσταντίνου; Μαριλένα Αδαμίδου
Subject: Re: EOA -Για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που εμπίπτει εντός των ορίων του Κοιν. Συμβουλίου Κουκλιών

CAUTION: THIS EMAIL ORIGINATED FROM OUTSIDE OF THE ORGANIZATION. DO NOT CLICK LINKS OR OPEN ATTACHMENTS UNLESS YOU RECOGNIZE THE SENDER AND KNOW THE CONTENT IS SAFE.

Αγαπητή Άννη

Η θέση της ΟΠΟΚ σχετικά με το πιο πάνω θέμα είναι ότι το έργο δεν μπορεί να εγκριθεί, καθώς το συμπέρασμα της ΜΕΟΑ είναι ξεκάθαρο: το έργο θα επιφέρει στο θαλάσσιο και παράκτιο οικοσύστημα καθώς και το παράκτιο τοπίο, σοβαρές, αρνητικές και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις.

Σημειώνεται ότι στη ίδια θαλάσσια περιοχή, πριν μερικά χρόνια, παρόμοιο έργο (κυματοθραύστες) δεν εγκρίθηκε για τους ίδιους γενικά λόγους.

Σύμφωνα με την Μελέτη της Delft Hydraulics 1996, από το Ακρωτήριο Ασπρο μέχρι το Αεροδρόμιο Πάφου, καμμία σκληρή κατασκευή δεν πρέπει γίνει!

Με εκτίμηση
Μυρούλα Χατζηχριστοφόρου
Εκπρόσωπος ΟΠΟΚ

Annie Papadopoulou

From: Koulla Michael <director@terracypria.org>
Sent: Friday, 8 December 2023 3:46 pm
To: Annie Papadopoulou; director@fd.moa.gov.cy; director@dfmr.moa.gov.cy; 'Thira HQ'; Ourania Kyriakou; Koulla Michael; birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy; info@opok.org.cy; info@birdlifecyprus.org.cy; andrecws@logos.cy.net; andrecws@gmail.com
Cc: Δέσπω Ζαβρού; Έλενα Στυλιανοπούλου; Ειρήνη Κωνσταντίνου; Γιώτα Λαζάρου; Μαριλένα Αδαμίδου; Έλενα Ερωτοκρίτου
Subject: RE: ΕΟΑ -Για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που εμπίπτει εντός των ορίων του Κοιν. Συμβουλίου Κουκλιών

Follow Up Flag: Follow up
Flag Status: Flagged

CAUTION: THIS EMAIL ORIGINATED FROM OUTSIDE OF THE ORGANIZATION. DO NOT CLICK LINKS OR OPEN ATTACHMENTS UNLESS YOU RECOGNIZE THE SENDER AND KNOW THE CONTENT IS SAFE.

Αγαπητή Άννη,

Οι θέσεις μας όσων αφορά το συγκεκριμένο θέμα είναι ως εξής:

Ο χώρος της προτεινόμενης ανάπτυξης βρίσκεται στο ενδιάμεσο δύο περιοχών του δικτύου Natura 2000. Στα ανατολικά εντοπίζεται η ΖΕΠ και ΕΖΔ «Ακρωτήριο Άσπρο – Πέτρα Ρωμιού» και δυτικά η ΖΕΠ «Εκβολές Ποταμών Έζουσας, Ξερού και Διαρίζου».

1. Στην επιστολή ημερομηνίας 10/11/2023, αναφέρεται ότι «...σύμφωνα με τις ακτομηχανικές προσομοιώσεις το έργο δε φαίνεται να προκαλεί επιπτώσεις στερεομεταφοράς ή διάβρωση στις περιοχές του δικτύου Natura 2000...». Αντιθέτως, στην σελίδα 93 της ΜΕΟΑ από την εταιρία ATLANTIS ENVIRONMENT AND INNOVATION, αναφέρει ότι «...είχε εκπονηθεί, στα πλαίσια της ΣΜΠΕ, Ακτομηχανική Μελέτη. Η εν λόγω μελέτη δείχνει, ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του έργου, αυξημένη διάβρωση στην περιοχή της Πέτρας του Ρωμιού (εντός δικτύου Natura 2000)....».

Δεδομένων των ασαφειών που υπάρχουν στο παραδοτέο και την πιθανότητα να προκληθεί διάβρωση εντός των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και βάσει της αρχής της πρόληψης, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις από την μεταβολή των παράκτιων ρευμάτων και τη στερεομεταφορά.

2. Παρόλο που το έργο δεν εκτελείται εντός των περιοχών Natura 2000, προβλέπονται σημαντικές επιπτώσεις σε είδη της πτηνοπανίδας που αποτελούν είδη καθορισμού των περιοχών, τα οποία εντοπίστηκαν να χρησιμοποιούν την άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης.

3. Επιπρόσθετα αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις στον οικοτόπο 1120 – Λιβάδια Ποσειδωνίας οι οποίες περιλαμβάνουν την μείωση της συγκέντρωσης τους.

Συμφωνούμε με τα αρχικά συμπερασμάτων της ΜΕΟΑ τα οποία καταλήγουν ότι οι επιπτώσεις τόσο στο χερσαίο όσο και στο θαλάσσιο περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένων των οικοτόπων, γλωρίδας πανίδας και τοπίου) της περιοχής είναι αρνητικές, μακροχρόνιες και μη αναστρέψιμες. Τέτοιες αρνητικές επιπτώσεις καθιστούν πιθανό το ενδεχόμενο αποτυχίας επίτευξης των στόχων Διατήρησης των περιοχών, ΖΕΠ και ΕΖΔ «Ακρωτήριο Άσπρο – Πέτρα Ρωμιού» και ΖΕΠ «Εκβολές Ποταμών Έζουσας, Ξερού και Διαρίζου».

Επομένως, θεωρούμε ότι το έργο δεν πρέπει να λάβει περιβαλλοντική έγκριση.

Με εκτίμηση,
Κούλλα

Annie Papadopoulou

From: BirdLife Cyprus <birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy>
Sent: Friday, 8 December 2023 11:39 am
To: 'Annie Papadopoulou'; director@fd.moa.gov.cy; director@dfmr.moa.gov.cy; 'Thira HQ'; info@terracypria.org; director@terracypria.org; info@opok.org.cy; info@birdlifecyprus.org.cy; andrecws@logos.cy.net; andrecws@gmail.com
Cc: 'Δέσπω Ζαβρού'; 'Έλενα Στυλιανοπούλου'; 'Ειρήνη Κωνσταντίνου'; 'Γιώτα Λαζάρου'; 'Μαριλένα Αδαμίδου'; 'Έλενα Ερωτοκρίτου'
Subject: RE: ΕΟΑ -Για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που εμπίπτει εντός των ορίων του Κοιν. Συμβουλίου Κουκλιών

CAUTION: THIS EMAIL ORIGINATED FROM OUTSIDE OF THE ORGANIZATION. DO NOT CLICK LINKS OR OPEN ATTACHMENTS UNLESS YOU RECOGNIZE THE SENDER AND KNOW THE CONTENT IS SAFE.

Αγαπητή Άννη,

Σχετικά με την ΕΟΑ για το προτεινόμενο έργο για την 'Προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που εμπίπτει εντός των ορίων του Κοιν. Συμβουλίου Κουκλιών', συμφωνώ με το συμπέρασμα της σχετικής μελέτης ΕΟΑ, δηλαδή ότι θα υπήρχαν σημαντικές και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις για είδη καθορισμού ΖΕΠ από το έργο.

Συγκεκριμένα, τα δύο αρπακτικά *Falco peregrinus* και *Falco eleonorae*, αλλά και ο Θαλασσοκόρακας *Phalacrocorax aristotelis* (και τα τρία είδη φωλιάζουν στην περιοχή), αξιολογώ ότι θα επηρεάζονταν σημαντικά από την όχληση κατά το στάδιο κατασκευής, ενώ το *Phalacrocorax aristotelis* θα επηρεαζόταν και από απώλεια βιοτόπου (θαλάσσιοι χώροι εξεύρεσης τροφής), τόσο βραχυπρόθεσμα (κατά το στάδιο κατασκευής) όσο και μακροπρόθεσμα (αλλαγές και υποβάθμιση στον παραλιακό θαλάσσιο βιότοπο που θα επιφέρει η επέμβαση από το προτεινόμενο έργο). Οι αρνητικές αυτές επιπτώσεις αφορούν είδη καθορισμού της ΖΕΠ «Ακρωτήριο Ασπρο – Πέτρα του Ρωμιού».

Επίσης, η αυξημένη επισκεψιμότητα που λογικά θα προκύψει λόγω του έργου, θα επηρέαζε αρνητικά τα είδη *Falco peregrinus* και *Falco eleonorae* και *Phalacrocorax aristotelis*, όσο και την Τρουλλούριδα *Burhinus oedicnemus*, λόγω αυξημένης όχλησης και παρουσίας επισκεπτών. Οι αρνητικές αυτές επιπτώσεις αφορούν τη ΖΕΠ «Ακρωτήριο Ασπρο – Πέτρα του Ρωμιού» και τη ΖΕΠ «Εκβολές Ποταμών Έζουσας, Ξερού και Διαρίζου».

Αυτή είναι η τοποθέτηση μου και παραμένω στη διάθεση του Τμήματος για περαιτέρω συζήτηση του θέματος, αν χρειαστεί.

Ευχαριστώ,

Μάρτιν

Annie Papadopoulou

From: Game Fund - Panicos Panayides <panayides.gf@cytanet.com.cy>
Sent: Saturday, 9 December 2023 9:56 am
To: Anni Papadopoulou Tmima Perivallontos
Cc: Director Forestry Department; Director Αλιείας; Terra Cypria; Birdlife Cyprus; info@opok.org.cy; Andreas Demetropoulos; Andreas Demetropoulos; Despo Zavrou Tmima Perivallontos; Elena Stylianopoulou Stylianopoulou Tmima Perivallontos; Eirini Konstantinou Constantinou Tmima Perivallontos; 'ΑΖΑΡΟΥ ΓΙΩΤΑ'; Marilena Adamidou Tmima Perivallontos; Elena Erotokritou; Thira HQ; Marios Mathaiou GFS
Subject: Re: FW: ΕΟΑ -Για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που εμπίπτει εντός των ορίων του Κοιν. Συμβουλίου Κουκλιών

Καλημέρα,

αναφορικά με το πιο πάνω θέμα σας πληροφορώ ότι μετά από αξιολόγηση των μελετών που έχουν υποβληθεί, και συνυπολογίζοντας τα διάφορα δεδομένα που ισχύουν στην περιοχή συμφωνούμε με το γενικό συμπέρασμα της μελέτης για τις αρνητικές και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του έργου.

Επίσης συμφωνούμε με το αρνητικό πόρισμα της έκθεσης ΜΕΟΑ.

Πανίκος Παναγίδης
Λειτουργός Υπηρεσίας Θήρας & Πανίδας

Ταμείο Θήρας - Game & Fauna Dept.
Υπουργείο Εσωτερικών - Ministry of the Interior
tel: 00 357 22 560 113
fax: 00 357 22 560 114

Annie Papadopoulou

From: mmarcou@dfmr.moa.gov.cy
Sent: Wednesday, 13 December 2023 9:40 am
To: apapadopoulou@environment.moa.gov.cy
Cc: 'Thira HQ'; info@terracypria.org; director@terracypria.org; birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy; info@opok.org.cy; info@birdlifecyprus.org.cy; andrecws@logos.cy.net; andrecws@gmail.com; ilvasiliades@dfmr.moa.gov.cy; Giloannou@dfmr.moa.gov.cy; director@fd.moa.gov.cy; director@dfmr.moa.gov.cy; DZavrou@environment.moa.gov.cy; estylianopoulou@environment.moa.gov.cy; iconstantinou@environment.moa.gov.cy; ylazarou@environment.moa.gov.cy; MAdamidou@environment.moa.gov.cy; EErotokritou@environment.moa.gov.cy
Subject: RE: EOA -Για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που εμπίπτει εντός των ορίων του Κοιν. Συμβουλίου Κουκλιών

Αγαπητή Άννη,

Σε συνέχεια της πιο κάτω ηλεκτρονικής σας επιστολής και έπειτα από την μελέτη της σχετικής με το πιο πάνω θέμα Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, το Τμήμα μας συμφωνεί με τα πορίσματα και τα συμπεράσματα της Μελέτης και αφού αναμένονται αρνητικές, μακροχρόνιες και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου, στις περιοχές εντός και εκτός του Δικτύου Natura 2000, θεωρούμε πως το έργο δεν θα πρέπει να υλοποιηθεί.

Στην διάθεση σας

Μελίνα Μάρκου

για Διευθύντρια

From: Annie Papadopoulou <apapadopoulou@environment.moa.gov.cy>
Sent: Tuesday, November 28, 2023 2:19 PM
To: Department of Forests Director <director@fd.moa.gov.cy>; Director of Department of Fisheries and Marine Research <director@dfmr.moa.gov.cy>; 'Thira HQ' <wildlife.thira@cytanet.com.cy>; info@terracypria.org; director@terracypria.org; birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy; info@opok.org.cy; info@birdlifecyprus.org.cy; andrecws@logos.cy.net; andrecws@gmail.com
Cc: Despo Zavrou <dzavrou@environment.moa.gov.cy>; Eleni Stylianopoulou <estylianopoulou@environment.moa.gov.cy>; Irene Constantinou <iconstantinou@environment.moa.gov.cy>; Yiota Lazarou <ylazarou@environment.moa.gov.cy>; Marilena Adamidou <madamidou@environment.moa.gov.cy>; Elena Erotokritou <eerotokritou@environment.moa.gov.cy>
Subject: EOA -Για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που εμπίπτει εντός των ορίων του Κοιν. Συμβουλίου Κουκλιών

Αρ. Φακ.: 02.15.004.047, 02.15.004.039, 02.10.013.017

Αγαπητοί συνεργάτες,

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αρ. Φακ.: 02.10.011.005
Τηλ.: 22805544
Φαξ.: 22805542
Email: ekakouris@fd.moa.gov.cy

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

07 Δεκεμβρίου, 2023

Αναπληρώτρια Διευθύντρια Τμήματος Περιβάλλοντος,

**ΕΟΑ για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που
εμπίπτει εντός των ορίων του Κοιν. Συμβουλίου Κουκλιών**

Αναφέρομαι στη σχετική με το πιο πάνω θέμα επιστολή σας ημερ. 28/11/2023 και σας ενημερώνω ότι, λαμβάνοντας υπόψη ότι η αξιολόγηση της ΜΕΟΑ είναι ότι αναμένονται αρνητικές, μακροχρόνιες και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις και ενόψει του αρνητικού πορίσματος της σχετικής έκθεσης ΜΕΟΑ, το Τμήμα Δασών δεν έχει να σημειώσει οτιδήποτε επιπρόσθετο.

(Ηρόδοτος Κακούρης)
για Αναπληρωτή Διευθυντή Τμήματος Δασών